

## Kommunrevisionen informerar

# Granskning av kommunens köp av konsulttjänster

## Granskningens inriktning

Kommunen anlitar i betydande uträkning konsulttjänster för att genomföra sina uppdrag. Under 2020 köptes konsulttjänster för ca 157 mkr, varav kommunstyrelsen och tekniska nämnden står för merparten av köpen, 69 %. Styrning, uppföljning och kontroll av utförda tjänster och kostnader är av stor betydelse för att nå kommunens övergripande mål om god ekonomisk hushållning.

## Resultat

Granskningen har visat att både kommunstyrelsen och tekniska nämnden behöver stärka sin interna styrning och kontroll i samband med köp och användande av konsulttjänster.

Både kommunstyrelsen och tekniska nämnden saknar styrdokument avseende köp/användande av konsulttjänster. Det saknas bland annat riktlinjer och/eller andra styrdokument som tydliggör att/vilka analyser och bedömningar som bör göras inför ett köp av konsulttjänster, för att avgöra om aktuell tjänst ska köpas av konsulter eller om den kan genomföras med egen personal. Sådana analyser och bedömningar uppges ske i hög utsträckning, men det finns inte något dokumenterat som verifierar att detta sker.

Den interna kontrollen är inte tillräcklig i samband med köp och användande av konsulttjänster. Kontrollen brister framförallt vid direktupphandling, avtalshandling och kontroll av fakturor. Exempelvis sker det sällan att utövad delegering återrapporteras till nämnd eller förvaltningschef. Detta medför att det i dagsläget finns en svag kontroll av vilka direktupphandlingar som genomförts och därmed också om förekomsten av otillåtna direktupphandlingar. Därtill diarieförs och hanteras inte avtal fullt ut i enlighet med kommunens dokumenthanteringsplan, vilket sammantaget gör att det finns en bristande kunskap om vilka avtal som är styrande.

Den bristande interna kontrollen medför en risk att förekomst av jäv inte uppmärksammas eller fångas upp av överordnad chef. För att minska risken behöver både kommunstyrelsen och tekniska

nämnden tillskapa en bättre kontroll över vilka avtal som förvaltningarna ingår.

Det pågår ett arbete i kommunen med att utveckla analysverktyg för kontroll och uppföljning av avtal, inköp och leverantörer, vilket sannolikt kommer stärka den interna kontrollen.

## Rekommendationer

Utifrån rapporten rekommenderar vi kommunstyrelsen och tekniska nämnden att:

- Stärka kontrollen över att samtliga upphandlingar, inköp och avrop mot avtal som styrelsen och nämnden och deras förvaltningar ingår följer gällande lagar och regelverk.
- Stärka kontrollen över att förvaltningarna vid projektplanering alltid i första hand prövar om egen kompetens kan tas i anspråk.
- Stärka kontrollen av vilka konsulttjänster som köps för att motverka risken för otillåtna direktupphandlingar.
- Stärka kopplingen mellan detaljbudgetarbetet och projektbudgetarbetet för att motverka risken för större avvikelser mot budget i projekt.
- Stärka den interna kontrollen av fakturor och attestkedjan.
- Uppmuntra förvaltningen/förvaltningarna att i större omfattning ta Upphandlingsbyråns tjänster i anspråk vid upphandlingar för att stärka affärsmässigheten.
- Uppdra åt stadsdirektör och förvaltningschef att förtydliga hur förvaltningarna ska arbeta för att i första hand ta egen personal i anspråk för projektuppdrag.
- Uppdra åt stadsdirektör och förvaltningschef att förtydliga hur förvaltningen ska arbeta med att säkerställa kompetensöverföring till den egna personalen när konsulter tas i anspråk.

Utifrån genomförd granskning vill revisorerna särskilt framhålla vikten av att stärka den interna kontrollen, för att minska risken för förekomst av jäv

---

KPMGs rapport "Granskning av kommunens köp av konsulttjänster, 2021-06-15".

För ytterligare information, kontakta: Revisionens ordförande Ewa Miller, ewa.miller@umea.se